Dijital Mülk

Ücretsiz örnek: Bölüm 5, İnşaat

Kerem Başbuğ

© 2026 Kerem Başbuğ. Ücretsiz örnek bölüm. Bu PDF'i değiştirmeden paylaşabilirsiniz.

Bölüm 5: İnşaat

> **Ucuz inşaat çöker. Hem de bütün binayla birlikte.**

Defter Notu: 19 Ekim

Pazartesi sabahıydı. Mülklerin raporlarına baktım. Bir ev sahibinin apartmanının önünden geçip ışıkların yanıp yanmadığına bakması gibi bir şey.

Sıra el konsolu oyun listesi sitesine geldi. Bu site, cebe sığan küçük bir oyun konsolunda hangi oyunların çalıştığını gösteren bir rehber. O sıralar portföyümün en hızlı büyüyen mülküydü. Kasım ve Aralık'ta, yani hediye sezonunda, trafiğinin iki üç katına çıkmasını bekliyordum.

Google'ın site sahiplerine verdiği ölçüm ekranını açtım. Bir gün önce sitem Google'da günde yaklaşık 3.700 kez görünüyordu. O sabah sayı 500'ün biraz üstündeydi.

İlk düşüncem bir şeylerin bozulduğuydu. Tam o hafta siteyi yeni bir sunucuya taşımıştım. "Taşıma bir şeyi kırdı" dedim. Sayfaları açtım, hepsi çalışıyordu. Hata kayıtlarına baktım: Yeni bir hata yoktu, hatta taşımadan sonra hatalar azalmıştı.

Hiçbir şey bozuk değildi. Sayfalar oradaydı ve Google hâlâ hepsini kayıtlarında tutuyordu. Ama artık kimseye göstermiyordu.

Bina ayaktaydı, ışıklar yanıyordu, kapılar açıktı. Ama belediye binanın önündeki yolu kapatmıştı.

Bu bölüm kitabın en pahalı dersini anlatıyor. Bu dersi ben bir hediye sezonunu riske atarak ve aylar sürecek bir onarımla öğreniyorum. Sana bir bölümlük okuma süresine mal olsun istiyorum.

Ders şu: **Çok sayfa, çok mülk demek değildir.**

Otuz üç bin dairelik bina

Önce binayı nasıl kurduğumu anlatayım, çünkü o gün verdiğim her karar mantıklı görünüyordu. Tuzak da burada.

O küçük konsolda binlerce eski oyun oynanabiliyor. İnsanlar Google'a tek tek soruyor: "Şu oyun bu konsolda çalışır mı?" Her oyun ayrı bir arama ve her arama küçük bir kapı.

Düşüncem basitti: **Her soruya bir sayfa.** Bir oyun veritabanı aldım, bir sayfa kalıbı hazırladım ve bilgisayara "her oyun için bu kalıptan bir sayfa üret" dedim. Bir hafta sonunda sitede yaklaşık 33 bin oyun sayfası vardı.

Bu yönteme internette "programatik sayfa" denir. Doğru kullanıldığında çok güçlü bir yöntemdir. Uçak bileti siteleri, hava durumu siteleri, döviz çeviricileri hep böyle çalışır. Bir kalıp milyonlarca sayfa üretir ve her sayfa birine gerçekten işe yarar.

Benim hatam yöntemde değildi. Hatam, kalıbın içine ne koyduğumdaydı.

Şöyle düşün: Bir müteahhit 33 bin dairelik bir site inşa ediyor. Daireleri tek bir projeden çoğaltıyor. Bu kendi başına sorun değil, toplu konut böyle yapılır. Ama her daireye aynı mobilyayı, aynı perdeyi, aynı duvar kâğıdını koyuyor ve kapılarına yalnızca farklı numara asıyor. Bir alıcı on daireyi gezdiğinde on kez aynı evi görüyor.

Benim oyun sayfalarım tam olarak buydu.

Rakam Kutusu: Bina denetimi

Düşüşten sonra sitenin her köşesini ölçtüm. Tablo şuydu:

Ölçü	Sonuç
Toplam oyun sayfası	Yaklaşık 33 bin
Son 90 günde **bir kez bile** Google'da görünmeyen sayfa	Yaklaşık 22.500 (%69)
90 günde 10'dan fazla görünen sayfa	Yaklaşık 1.000 (%3)
En iyi 1.000 sayfanın topladığı görünme payı	%71
İki farklı oyunun sayfasındaki metin benzerliği	%81–92
Düşüş günü Google'da görünme	**%84 azaldı**
Düşüş günü ziyaretçi	Yaklaşık üçte iki azaldı

Tablonun söylediği şuydu: Binanın üçte ikisinde **hiç kimse oturmamıştı.** Kiracıların neredeyse tamamı en iyi 1.000 dairede yaşıyordu. Geri kalan 32 bin daire bana son üç ayda toplam ziyaretçinin yalnızca %4'ünü getirmişti.

Ben 33 bin dairelik bir site kurduğumu sanıyordum. Gerçekte 1.000 dairelik bir binam vardı ve etrafına 32 bin boş daire yığmıştım.

Belediye binanın tamamına bakar

İşin acı tarafı şu: O boş daireler yalnızca boş durmakla kalmadı. **Dolu daireleri de yanlarında götürdüler.**

Düşüşten önce en iyi sayfalarım Google'da ilk sıralardaydı. Konsolun adıyla yapılan genel aramalarda 10. sıradaydım. "En iyi oyunlar" aramasında 8. sıradaydım. Düşüşten sonra bunlar 30'lara indi. Kendi dillerinde oyun arayan Brezilyalı ve Alman ziyaretçiler beni 60. sırada bulmaya başladı. Yani hiç bulamadılar.

Neden? Çünkü Google bazı kalite değerlendirmelerini sayfa sayfa değil, **sitenin geneline bakarak** yapar. Google bunu kendi rehberlerinde de söylüyor. Bir sitede çok sayıda ince ve birbirinin aynısı sayfa varsa, bunun bedelini sitenin iyi sayfaları da öder.

Bunu belediye denetimi gibi düşün. Müfettiş binaya geliyor. Rastgele on daireyi açıyor ve onunda da aynı eşyayı, aynı boş odaları görüyor. Binanın tamamına kötü not yazıyor. Senin özenle döşediğin, kiracısıyla

mutlu yaşadığı o 1.000 daire de bu nottan payını alıyor. Çünkü müfettiş hepsini tek tek açmıyor. Binaya bakıyor.

Burada bir şeyi açık söylemem gerekiyor. Google bu tür kararları hiçbir zaman doğrulamaz. Sana "seni şu yüzden düşürdüm" diyen bir mektup gelmez. Benim elimde olan şu: Google'ın o hafta duyurmadığı ama ölçüm araçlarının yakaladığı bir sarsıntı, portföyümde **yalnızca bu sitenin** düşmesi ve sayfalarımın aynılık oranı. Aynı konsol üzerine kurduğum kardeş siteler o hafta büyümeye devam etti. Talep yerindeydi. Google yalnızca bu binaya mühür vurmuştu.

Bu benim en güçlü açıklamam. Kesin hüküm değil. Bu kitapta sana kesin bilmediğim bir şeyi kesinmiş gibi anlatmayacağım.

Ayakta kalan tek şey: kapıdaki tabela

Düşüşün içinde beni hem şaşırtan hem de çok şey öğreten bir ayrıntı vardı.

Sitenin **adıyla** yapılan aramalar hiç kıpırdamadı. Biri doğrudan sitenin adını yazıp aradığında, düşüşten önce de sonra da ilk sıralardaydım. Hatta birkaç hafta sonra daha da yükseldim.

Yani Google "bu binaya gelmek isteyen varsa yolunu kapatmam" demişti. "Ama yoldan geçenleri de artık buraya yönlendirmem."

Bu bana iki şey öğretti:

1. **Adın senin tapundur.** İnsanlar seni adınla arıyorsa, hiçbir algoritma o kapıyı kapatamaz. Arama motorunun getirdiği ziyaretçi kiracıdır, adınla gelen ziyaretçi ise ev sahibinin misafiri. Bu konuya Bölüm 9'da çeşitlendirmeyi anlatırken döneceğim.
2. **Ölçüyü doğru yerden al.** Sabah turunda yalnızca toplam sayıya bakarsan panik yaparsın. Sayıyı parçalarına ayırdığında neyin ayakta kaldığını ve neyin çöktüğünü görürsün. Tedavi de oradan başlar.

Aynı gün olan şey sebep değildir

O sabah yaptığım ilk hatayı da anlatmam gerekiyor, çünkü sen de büyük ihtimalle aynısını yapacaksın.

Siteyi yeni sunucuya taşıdığım gün ile düşüş günü aynıydı. İlk iki gün bütün enerjimi taşımayı geri almaya harcadım. Sunucu ayarlarını didik didik ettim. Eski sunucuya dönmeyi düşündüm.

Sonra kanıtları sıraya dizdim. Taşımadan önce de sonra da Google aynı sayfayı, aynı kelimeleri, aynı kodu görüyordu. Hatalar taşımadan **sonra** azalmıştı. Taşıma suçlu değildi, sadece aynı güne denk gelmişti.

Eğer taşımayı geri alsaydım, hiçbir şey düzelmeyecek, iki hafta da kaybetmiş olacaktım.

> **Bir şey bozulduğunda ilk sorulacak soru "ne değişti?" değil, "neyin değiştiğini kanıtlayabilirim?" olmalı.**

Mülk sahipliğinde bu refleks paha biçilmezdir. Bir gün kiran düşecek. O gün aklına gelen ilk açıklama büyük ihtimalle yanlış olacak. Kanıtsız tamir yapma.

Taşımanın gizli bedeli

Taşıma düşüşün sebebi değildi ama bir bedeli vardı. Bu bedel sonradan ortaya çıktı.

Yeni sunucu, Google'ın sayfaları okumaya gelen robotuna (Googlebot) yaklaşık üç kat daha yavaş cevap veriyordu. Google da buna kendince tepki verdi: günde 1.000'in üzerinde sayfa okurken günde 250 civarına indi.

Bunun anlamı şu. Bir binayı onarmaya karar verdiğinde müfettişin gelip onarımı görmesi gerekir. Müfettiş yavaş gelirse, onarımın da geç fark edilir. Ben 32 bin daireyi elden geçirmeye karar verdiğimde Google günde yalnızca 250 daireye uğruyordu. Hesap basit: hepsini görmesi aylar sürecekti.

Ders: Binanın hızı, kiracıdan önce müfettişi etkiler. Bir mülkü taşırken ya da değiştirirken "çalışıyor mu?" sorusu yetmez. "Eskisi kadar hızlı mı?" diye de sor.

İnsanlar bu tuzağa neden düşer?

Bu hatayı yapan yalnızca ben değilim. Son yıllarda yapay zekâ ile içerik üretmek çok kolaylaştı ve bu tuzağa düşen site sayısı hızla arttı. Tuzağın arkasında üç yanılgı var. Üçünü de ben yaşadım.

Yanılgı 1: "**Sayfa sayısı mülkün büyüklüğüdür.**" Değildir. Mülkün büyüklüğü, **kiracı oturan daire sayısıdır.** 1.000 dolu daire, 33 bin daireden daha büyük bir mülktür, eğer o 33 binin 32 bini boşsa. Hatta boş daireler aidat gibi bir bedel de ödetir: binanın tamamının notunu düşürür.

Yanılgı 2: "**Otomasyon inşaatı bedava yapar.**" Otomasyon inşaatı **ucuz** yapar, bedava değil. Bedeli sonra ödersin: düşen sıralarla, kaybedilen bir sezonla ve aylarca süren onarımla. Benim 33 bin sayfam bir haftada kuruldu. Toparlanması aylar sürecek gibi görünüyor.

Yanılgı 3: "**Google zaten iyi sayfayı kötüsünden ayırır.**" Bir ölçüde ayırır. Ama bir noktadan sonra sana kredi açmayı bırakır. Kötü sayfaların sayısı iyi sayfaları gölgede bırakacak kadar çoğalınca, iyi sayfalar da bu gölgede kalır.

Sistem: Kalite Eşiği

Düşüşten sonra her yeni dairede uyguladığım bir test geliştirdim. Adı **Kalite Eşiği.** Tek bir ana soruya ve dört kontrole dayanıyor.

Ana soru

> "**Bu sayfada, yalnızca bu sayfada olan ne var?**"

Bu sorunun cevabı tek cümleyle verilemiyorsa, o sayfa inşa edilmemeli.

Benim oyun sayfalarımın cevabı neydi? Oyunun adı ve çıkış yılı. Geri kalan her şey, yani konsolun özellikleri, kurulum adımları, genel tavsiyeler, 33 bin sayfada da aynıydı. Daha da kötüsü, oyuna özgü tek cümle sayfada üç kez tekrar ediyordu. Kalıp boşluğu doldurmak için aynı cümleyi döndürüp duruyordu.

Dört kontrol

1. Talep kontrolü: Bu kapıyı çalan biri var mı? Sayfayı kurmadan önce o konuyu birinin gerçekten aradığından emin ol. Benim 22 bin sayfam hiç aranmayan oyunlar içindi. Kimsenin çalmayacağı kapıya daire yapmışım.

2. Fark kontrolü: Komşu daireden ne kadar farklı? Aynı kalıptan çıkan iki sayfayı yan yana koy. Metnin yarısından fazlası aynıysa, ikinci sayfa ayrı bir daire değildir, birincinin fotokopisidir. Benim sayfalarımda bu oran %81 ile %92 arasındaydı.

3. Cevap kontrolü: Sayfa sorulan soruya gerçekten cevap veriyor mu? Ziyaretçi "bu oyun bu konsolda çalışır mı?" diye soruyordu. Benim sayfam bu soruya oyunun kendisine bakarak değil, konsolun genel gücüne bakarak cevap veriyordu. Yani her oyuna aşağı yukarı aynı cevabı veriyordu. Soru oyuna özeldi, cevap değildi.

4. İnsan kontrolü: Bir insan bu sayfayı açıp "işime yaradı" der mi? Rastgele on sayfa aç ve bir ziyaretçinin gözüyle oku. Onunda da aynı şeyi okuyorsan, Google'ın müfettişi de aynı şeyi okuyacak.

Ve bir kural

> **Önce on iyi daire. On birinciyi ancak onuncu dolunca yap.**

Programatik sayfa yasak değil. Ama sıralaması tersine çevrilmeli. Önce az sayıda sayfa kur ve her birini gerçekten özel yap. Hangilerinin kiracı bulduğuna bak. Kalıbı ancak kiracı bulan sayfaların özelliklerine göre çoğalt. 33 bin sayfa bir haftada değil, ancak kanıt geldikçe kurulmalı.

Onarım: Boş daireleri mühürlemek

Teşhis bittikten sonra en zor kararı vermem gerekti. 33 bin dairenin 32 binini kapatacak mıydım?

Bunu bir ev sahibi gözüyle düşün. O daireleri ben yaptım, emek verdim, her biri bir gün kiracı getirebilirdi. Kapatmak, yapılan işi çöpe atmak gibi geliyor.

Ama rakamlar açıktı: Bu 32 bin daire son üç ayda bana ziyaretçilerin %4'ünü getirmişti ve geri kalan %96'nın üzerine gölge düşürüyordu.

Daireleri yıkmadım. **Kapılarına bir not astım.** İnternette buna "noindex" denir. Sayfa yerinde durur, sitenin içinden gelen ziyaretçi onu açabilir. Ama Google'a "bu daireyi kimseye önerme" denmiş olur. Bu, geri alınabilir bir karardır. Bir daire ileride gerçekten özel bir şeye dönüşürse notu kaldırırım.

Sonuçta yaklaşık 1.300 sayfa açık kaldı: ana sayfa, konsol ve rehber sayfaları ve gerçekten kiracısı olan yaklaşık 1.100 oyun sayfası. Geri kalan 32 bin sayfanın kapısına not asıldı.

Bir de sitenin Google'a verdiği daire listesini (site haritası) küçülttüm: 33 binden yaklaşık 1.300'e. Müfettişe "binam şu kadar, bunlara bak" dedim.

Sırada açık kalan sayfaları gerçekten özel yapmak var. En çok ziyaret alan 300 sayfadan başlayarak her birine o oyuna ait bilgiyi eklemek: hangi sürümü çalışır, bilinen sorunları neler, hangi ayarla daha iyi oynanır. Yani boş dairelere mobilya taşımak yerine, dolu dairelerin mobilyalarını yenilemek.

Bugün nerede?

Bu satırları düşüşten bir ay sonra yazıyorum ve sana bir başarı hikâyesiyle bitirmeyeceğim, çünkü henüz yok.

Onarımdan bir hafta sonraki ölçümde iki şey gördüm. **Kötüleşme durmuştu.** Sitenin adıyla yapılan aramalarda daha da yükselmiştim,

günlük ziyaretçi dibe vurduğu noktanın biraz üstünde dengelenmişti. Ama **toparlanma da başlamamıştı.** Genel aramalarda hâlâ 30'lardaydım. Google kapılara astığım notların yalnızca küçük bir kısmını okumuştu.

Bu normal. Bir binanın notu bir günde düşer, ama geri gelmesi aylar sürer. Müfettiş her daireyi yeniden ziyaret etmeli. Benim müfettişim de artık günde 250 daireye uğruyor.

Bu satırları yazarken, düşüşten bir ay sonra, kötüleşme durmuş ama toparlanma henüz başlamamıştı. Sonucu kitabın sonraki baskısında yazacağım.

Neden bunu, sonu henüz belli olmayan bir hikâyeyi anlatıyorum? Çünkü dijital mülk dünyasında okuyacağın hikâyelerin neredeyse hepsi sonu iyi biten hikâyeler. Sonu kötü bitenler yazılmıyor. Sen de "bu işi yapanların hepsi kazanıyor" sanıyorsun.

Kazanmıyorlar. Kazananlar, kaybettikleri yerden bir şey öğrenip onu bir sonraki binaya taşıyanlar. Ben bu binadan Kalite Eşiği'ni çıkardım. Bundan sonra kurduğum her mülk bu eşikten geçiyor.

Ekspertiz: Kendi binanı denetle

Henüz mülkün yoksa (planlama aşamasındaysan):

1. Kuracağın sitenin ilk 10 sayfasının başlığını yaz.
2. Her biri için ana soruyu cevapla: "Bu sayfada, yalnızca bu sayfada olan ne var?" Cevap tek cümle olmalı.
3. Cevabı "konunun adı" ya da "bir sayı" olan sayfaların üstünü çiz. Onlar ayrı daire değil, fotokopi.
4. Geriye kaç sayfa kaldı? İlk inşaatın bu kadar olacak.

Zaten bir siten varsa:

1. Google'ın site sahiplerine verdiği ölçüm ekranından (Search Console) son 90 günün sayfa listesini indir.

2. Hiç görünmeyen sayfaların oranını hesapla. - %20'nin altındaysa binan sağlıklı. - %20–50 arasındaysa boş dairelerini incele. - %50'nin üstündeyse bu bölümü bir kez daha oku.
3. Aynı kalıptan çıkan iki sayfayı yan yana koy. Metnin yarısından fazlası aynıysa, Fark Kontrolü'nden geçemiyorsun.
4. Görünmeyen sayfalar için karar ver: **onar** (gerçekten özel bilgi ekle), **mühürle** (kapıya not as) ya da **birleştir** (benzer sayfaları tek ve güçlü bir sayfada topla).

Tapu

1. **Mülkün büyüklüğü sayfa sayısı değil, kiracı oturan daire sayısıdır.** Boş daireler yalnızca boş durmaz, binanın tamamının notunu düşürür.
2. **Her sayfa Kalite Eşiği'nden geçmeli:** "Bu sayfada, yalnızca bu sayfada olan ne var?" Cevap tek cümleyle verilemiyorsa o sayfayı inşa etme.
3. **Önce on iyi daire.** Kalıbı ancak kiracı bulan sayfaların özelliklerine göre çoğalt. Bir şey bozulduğunda da kanıtsız tamir yapma.

Artık binan ayakta ve sağlam. Bir sonraki bölümde kiracı arıyoruz. Ama dikkat: kapından geçen herkes kiracı değil.

Bu bölümü beğendiniz mi?

Bu, kitabın on iki bölümünden biri. Kitabın tamamı bir dijital mülkü arsa seçiminden satışına kadar anlatıyor; her bölümde bir sistem ve baştan sona gerçek rakamlar var.

Dijital Mülk e-kitap olarak yakında Google Play Kitaplar'da ve sitemizde.

revoba.net/kitap